

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

ix. De Sponsalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

Si qui contra supra dicta precepta matrimonium ierint, ubi perpetuum subest impedimentum, nihil agunt, et ubi consanguinitas, vel affinitas subesset, vel cum monialibus, aut religiosis, aut cum sacratibus clericis in iuramento esset, excommunicationis sententia ipso iure illigati essent, qui tale matrimonium contraxissent, eosque Ecclesiarum Prælati sic excommunicatos publicè pronūciare debent, aut suis subditis, ut notū id publicè faciāt, iubere, donec errore cognito se separarint, &

a Clem. un. de consang. et affin.

b c. 3. §. si uero. de clandest. desp.

c ea. si. §. si de clandest. desp.

d c. Euthemii. §. 1. 2. 3.

& absolutionem impetrarint: & proles ex talibus matrimonijs suscepta prorsus illegitima habetur, quæ pœna etiā in clandestinis matrimonijs seruatur: aliaque pœnæ statuta sunt, quas aliunde cognoscere quis potest.

Sed & sacerdos parochus, qui huiusmodi coniugationibus obuiam ire neglexerit, & quilibet regularis, qui eis interfuerit, per triennium ab officio suspenduntur: grauius etiā puniendi, si culpæ qualitas postularit.

Altero autē coniugum morte sublato, ubi certum nuntium de hoc fuerit allatum, superstiti licebit ad alias nuptias transire, nec mulierem infamiae metus deterreat tempore luctus à Cæsareis legibus nubenti præfixus.

In secundis nuptijs etsi con-

jugum alter duntaxat bigamus sit, neutri tamē eorum à Presbytero benedicendū est. Presbyter hæc precepta non obseruans, ab officio & beneficio suspenditur.

e to. tit. de secun. nup.

In causis super matrimonijs vertentibus, vel eas quoquo modo tangentibus proceditur simpliciter & de plano, & sine strepitu & figura iudicij.

f de. dispendi osam. de iudic.

DE SPONSALIBVS,

TITVLVS IX.

Admonet nos tractatus de Matrimonio modò à nobis habitus, ut hoc loco ali-

quid etiam de sponsalibus dicamus: quæ licet matrimonium in contrahendo præcedant, nos hic tamē idcirco postponenda existimauimus, ne matrimonium à ceteris sacramentis hoc titulo interposito diuideremus.

Sunt igitur sponsalia, mentio & repromissio futurarum nuptiarum. Et à spondendo dicta sunt: nam moris fuit veteribus stipulari & spondere sibi uxores futuras: unde & sponsi, sponsaque appellatio nata est.

Eisque constituendis vel nudus consensus sufficit. Unde qui de matrimonio contrahendo purè & sine aliqua conditione fidem dederunt, commonendi sunt, & omnibus modis inducendi, ut præstitam fidem obser-

g l. 1. 2. §. 3. de sponsal.

h l. sufficit. ff. de sponsal.

obseruent: si autem se invicem A
admittere noluerint, ne forte
peiora inde contingant, vt eam
scilicet ducat, quam odio quis
habet, videtur, quòd ad exem-
plum eorum, qui societatem
fide interposita contrahunt, &
postea sibi invicem remittunt,
hoc possit æquanimiter ferri ^a.

Ex sponsalibus, vt etiam ti-
tulo superiore docuimus, ori-
tur publicæ honestatis iustitia,
si purè contracta sint, & con-
sensus non defuerit, quamvis
alioqui frigiditatis, consanguini-
tatis, vel affinitatis impedi-
mentum nuptijs obstaret ^b. Si
verò sponsalia etiã carnis com-
mixtio fuerit subsequuta, iam
matrimonium iuris interpre-
tatione censebitur: at si duntaxat
ad copulam enisi fuerint,
nec perfecerint, quod cupie-
bant, ex hoc haudquaquam ma-
trimonium censebitur contra-
ctum ^c.

Illud non ignorandum est,
sponsalia ad futuras nuptias
præparandas, tanquam exor-
dium, præmissa, etsi iurata e-
tiam sint, per aliud tamen ma-
trimonium præsentibus verbis
perfectum dissolui ^d.

Ætas sponsalibus contrahen-
dis apta est, post septem annos.

DE DESPONSATIONE

Impuberum,

TITVLVS X.

Via circa impuberū spon-
salia quædam iura præci-
pua seruantur, idcirco de
his hoc speciali titulo, quàm
breuissimis verbis poterimus,
dicendum est.

Impuberes igitur matrimo-
nium contrahere non possunt:
quod etiam superiore titulo do-
cuius. Et impuberes dicun-
tur, qui propter ætatem gene-
rare non possunt. Magnæ ta-
mè alicuius necessitatis causa,
putà pacis conciliandæ, quan-
doq; talis coniunctio concedi
solet ^e. Sponsalia quidem im-
puberibus, dum septennium
excesserint, vt etiam suprã dixi-
mus, habere licet: à quibus ta-
men, vbi ad pubertatem vterq;
pervenerit, poterunt discedere.

Sed si eorum alter id ætatis
maturiùs attigerit, alterum ta-
men, quoad ille etiam eò ætatis
pervenerit, præstolari erit ne-
cesse. Sin eorū alter iam tum,
cùm sponsalia facta sunt, matri-
monio maturus esset, non lice-
bit ei à sponsalibus discedere,
nisi & eius còsors pubes factus
in id consenserit ^f, nihil suffra-
gante callida verborum inter-
pretatione, vt inter impuberes
matrimonium consistere possit,
ad eò vt quavis huiusmodi ver-
ba emanarint, quibus præsens
matrimonium significetur, spon-
salia tamen duntaxat efficiantur
g: nec quicquam proderit, quòd impuberes hi sponsali-

Mm 3

a c. 2. eo. tit.

b c. 4. de spon-
sal. c. i. iure-
nis. c. ad au-
dientiam.
ext. co. c. 1.
in 6.

c antepe. c.
c. fi. ext. co.

d c. sicut ex li-
teris. ex. co.

e c. 2. ext. co.

f c. de illis. ex.
cod.

g c. fi. ext. co.